

انجمن بین‌المللی قاجارشناسی (IQSA)

تحقق اهداف خود در زمینه قاجارشناسی انجام می‌دهد. تاکنون سه عنوان کتاب و شش جلد از مجله مطالعات دوره قاجار، چاپ و منتشر شده است. موضوع مقاله‌های هر یک از این مجله‌ها بر اساس مبحث مورد بررسی همایش‌های سالانه این انجمن تهیه و ارائه شد است؛ این مجلدات درباره موضوع‌های متنوع اجتماعی و فرهنگی و سیاسی دوره قاجار و حاوی اطلاعات سودمندی است. در اینجا معرفی اجمالی شش شماره مجله می‌آید:

– عکس در دوره قاجار: نخستین شماره این مجله حاوی مقالاتی است که در اولین کنفرانس بین‌المللی انجمن ارائه شده‌اند. این شماره با یک مقدمه و نه مقاله در ۶۷ صفحه منتشر شده است: عناوین برخی از این مقالات عبارت‌اند از: عکس‌های دوره قاجار در مجموعه‌های هلندی؛ یک آلبوم ایرانی در آرشیوهای سلطنتی؛ عکس‌های ایرانی در مجموعه مرکز مطالعه و مدارک دانشگاه لیدن؛ ارماکوف، عکاس و جهانگرد؛ مجموعه موزه جهانی روتردام و موزه آمستردام.

– خاستگاه قاجارها: شماره دوم مجله، در ۱۵۱ صفحه دارای مقدمه و پنج مقاله با این عناوین است: خاستگاه قاجارها؛ تعیین مرزهای بین ایران و افغانستان؛ ضبط نادرست برخی نام‌ها؛ زنان جامعه شهری در اواخر دوره قاجار؛ تأثیر اروپاییان بر آداب و رسوم رایج.

– پوشاک، نشانه‌های اشرافی و شجره‌شناسی: شماره سوم مجله به موضوع‌های متنوعی می‌پردازد و دارای شش مقاله در ۱۱۱ صفحه است: انساب ایرانی؛ تاریخ لباس سربازان قاجاری؛ عباس میرزای ولیعهد، مرد جوانی با

انجمنی تحقیقاتی، آموزشی و غیرانتفاعی است که در سال ۱۳۷۹ش / ۲۰۰۱م و با هدف تحقیق درباره اوضاع دوره قاجار و قاجاریان تأسیس شده است.

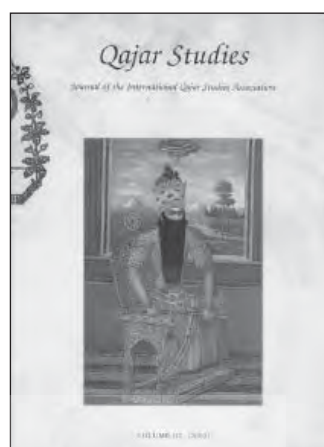
این انجمن به منظور پژوهش و بررسی درباره جنبه‌های مختلف اوضاع اجتماعی، فرهنگی و سیاسی دوره قاجار و ایجاد شرایطی مناسب برای تبادل نظر میان پژوهشگران و محققان این دوره، این اهداف را دنبال می‌کند: جذب اعضای جدید از میان دانشگاهیان و علاقه‌مندان به تحقیق درباره دوره قاجار، ایجاد فضایی مناسب برای بحث و گفت‌وگو، چاپ کتاب و مقاله، فراخوان مقاله برای چاپ در سالنامه انجمن، انجام طرح‌های تحقیقاتی، ایجاد بایگانی کتاب، سند، عکس و جز آن، برقراری ارتباط با دیگر مراکز فرهنگی فعال در این حوزه، انتشار خبرنامه سالانه برای اعضا، و اقدام برای تأمین بودجه.

انجمن دارای هیئت مدیره و هیئت اجرایی است که اعضای آن از اعضای مؤسس اصلی و اعضای افتخاری وابسته‌اند. این انجمن برای آسان شدن فعالیت اعضا در زمینه چاپ و نشر مقالات و همچنین دریافت حق‌التألیف، شعبه‌هایی در اروپا، آفریقا و آسیا، امریکای شمالی و جنوبی و اقیانوسیه دارد که همگی زیر نظر دفتر مرکزی آن در امریکا (سانتا باربارا) فعالیت می‌کنند.

برگزاری همایش، نمایشگاه‌ها و نشست‌های علمی، انتشار خبرنامه و ارسال برای اعضا و چاپ و نشر کتاب و مجله مطالعات دوره قاجار، دارای مقاله‌های تحقیقاتی، عمده‌ترین فعالیت‌هایی است که این انجمن در راستای

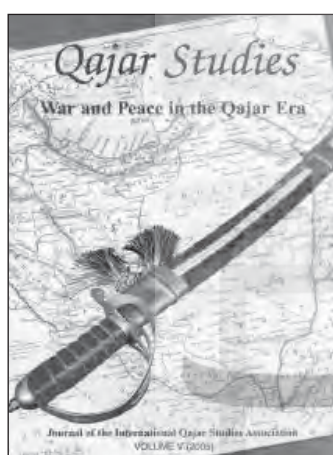

دوربین؛ هنرمندانی فراموش شده از کاخ گلستان: با امضا و تصویرپردازی ناصرالدین شاه و ملیجک؛ لباس برای مراسم خاص: هنر پوشاک دربار قاجار.

افزون بر این مجله، همچنان که اشاره شد انجمن تاکنون سه عنوان کتاب منتشر کرده است: پوشاک در دوره قاجار؛ وضعیت بهداشت، سلامتی و آرایش در دوره قاجار؛ آلبومی در دو جلد، شامل تصاویری زیبا و کم نظیر از کاخ سلطنتی و جز آن در دوره قاجار.

این انجمن از ابتدای تأسیس هر سال همایشی را برگزار کرده است. عنوان این همایش‌ها به ترتیب از ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۷م چنین است: ایران در دوره قاجار از نگاه غربی‌ها و ایرانی‌ها؛ آداب و رسوم و پوشاک در دوره قاجار؛ وضعیت بهداشت و سلامتی در دوره قاجار؛ حرمسراهای پادشاهان قاجاری و سلاطین عثمانی؛ جنگ و صلح در ایران دوره قاجار؛ تفریح و سرگرمی در دوره قاجار و سفیران و جهانگردان در دوره قاجار.

هشتمین کنفرانس بین‌المللی سالانه این انجمن در ۲۰۰۸م با عنوان «بررسی اوضاع اجتماعی و زندگی روزمره مردم ایران در دوره قاجار» در آمستردام، لیدن و رتردام برگزار خواهد شد.

انجمن علاوه بر این فعالیت‌ها پروژه‌های تحقیقاتی را با همکاری برخی از محققان و موسسات پژوهشی این حوزه، انجام می‌دهد. از جمله آنها پروژه‌های تحقیقاتی شجره‌نامه‌های دوره قاجار و حفظ و نگهداری نقاشی‌های آن دوره را می‌توان نام برد.

نشانی انجمن چنین است:

The International Qajar Studies Association
(IQSA)

P.O. Box 31107 Santa Barbara, CA 93130, USA

Web address: <http://www.qajarstudies.org>

لیلا رضایی

– زندگی در حرمسراهای فتحعلی‌شاه، ناصرالدین‌شاه، سلاطین عثمانی و ولیعهد عبدالحسین میرزا فرمانفرما: شماره چهارم با هشت مقاله در ۲۱۵ صفحه تدوین شده است. عناوین برخی مقالات چنین است: حرمسرا در دوره فتحعلی‌شاه و ناصرالدین‌شاه؛ ازدواج و حرمسرا در دوره قاجار؛ سبک زندگی ولیعهد فرمانفرما؛ گزارش عینی سه نفر از غربی‌ها از حرمسراهای فتحعلی‌شاه و ناصرالدین‌شاه و رقاصه‌ها و نوازنده‌گان دوره قاجار.

– جنگ و صلح در دوره قاجار: شماره پنجم این مجموعه، با دوازده مقاله در ۲۳۱ صفحه به چاپ رسیده است. عناوین برخی از این مقالات چنین است: جنگ میان ایران و روسیه و واپسین تلاش گرجیان برای احیای خاندان سلطنتی در اوایل قرن نوزدهم؛ نظام جدید محمدشاه قاجار و...؛ برنامه‌ای تمام‌شده: سیاست ناپلئون در ایران در رابطه با لشکرکشی هند و گرجستان؛ عقد قرارداد پاریس و جنگ بی‌ثمر میان ایران و انگلیس در ۱۸۵۶-۱۸۵۷م.

«سرگرمی در دوره قاجار: جلد ششم با ده مقاله در ۲۶۰ صفحه است که برخی از مقالات آن عبارت‌اند از: بررسی برخی داستان‌های کوتاه اخلاقی منتشرشده در اواخر دوره قاجار؛ ناصرالدین‌شاه و ملیجک‌هایش؛ مصورشدن مجله‌ها در دوره ناصرالدین‌شاه و نقش صنایع‌الملک؛ شکار و تصویر صحنه‌های شکار در دوره قاجار در مجموعه موزه ملی گرجستان؛ سرگرمی‌های ایرانیان در نخستین جنگ ایران و روس در دوره قاجار.